

a)12 b)18 c) 15 d) 16

17. माहेश्वर सूत्रस्य अपरं नाम किं ?

- a) धातुसमाम्नाय b) पदसमाम्नाय c) शब्दसमाम्नाय d) अक्षरसमाम्नाय

18. च वर्गस्य उच्चारण स्थानं किं

- a) कण्ठ b) तालु c) मूर्धा d) औष्ठ

19. वातज्वरेण पीडितः अयं रोगी इत्यत्र विशेषण पदं किं ?

- a) वातज्वरेण b) पीडितः c) अयं d) रोगी

20. स्वर + स्वर =

- a) अच् सन्धि b) हल् सन्धि c) विसर्ग सन्धि d) न किमपि

Write a short essay on the following:

8 X 5 = 40

21. अधोदत्तानां पदानां सन्धिं छित्वा वा योजयित्वा लिखत –

- a) तत्+नरेण, b) आयुः+तस्य c) गुणोत्कर्षः d) नातिसूक्ष्मः e) यावत्+आयुः

22. अधोदत्तानां पदानां विग्रहवाक्यं वा समस्तपदं लिखत –

- a) दोषस्यप्रभावः b) जितः इन्द्रियः यस्य सः
c) मलमूत्रशकृत्स्वेदाः d) अनुगुणम् e) परमादरः

23. अधोदत्तैः अव्ययपदैः रिक्तस्थानं पूरयत – (हि , यथा , इति, यदि, च)

- a) भोजनान्ते ----- किं पेयम् ।
b) वायुः पित्तं कफः च -----त्रयोदोषाः समासतः
c) मरुस्यल्यां ---- वृष्टिः क्षुधार्ते भोजनं यथा
d) कैलासे ----- तक्रमस्ति ।
e) न -----तोयाद्विनावृत्तिः ।

24. शब्दरूपाणि लिखत –

- a) जल शब्दस्य षष्ठी विभक्ति रूपम्
b) ऋतु शब्दस्य चतुर्थी विभक्ति रूपम्
c) मधु शब्दस्य द्वितीया विभक्ति रूपम्
d) धातु शब्दस्य सप्तमी विभक्ति रूपम्
e) मरुत् शब्दस्य पंचमी विभक्ति रूपम्

25. अधोदत्तान् उपसर्गान् स्ववाक्येषु योजयत –

- a) उप b) अति c) नि d) उत् e) सु

26. स्ववाक्येषु योजयत –

- a) तुम् b) गरिमा c) गच्छन् d) पठित्वा e) शुचिः

27. धातुरूपाणि लिखत –

- a) कृ धातोः लङ् लकारः प्रथमपुरुषं
b) नश धातोः लट् लकारः मध्यम पुरुषं
c) जीव धातोः लट् लकारः उत्तम पुरुषं
d) लिख धातोः लोट् लकार उत्तम पुरुषं
e) गम् धातोः विधिलिङ् लकारः प्रथम पुरुषं

28. अधोदत्ते श्लोके रेखाङ्कितपदानां कारकसम्बन्धं विशदीकृत्य पदानाम् अर्थं लिखत –

- a) दर्शनस्पर्शनं प्रश्नैः परीक्षेत च रोगिणम् ।
b) निजागन्तु विभागेन तत्र रोगाः द्विधा स्मृताः ।
c) रसात् रक्तं
d) अनुरक्तः शुचिर्दक्षो बुद्धिमान् परिचारकः
e) योऽपूर्वविद्याय नमोऽस्तु तस्मैः

29. उचित शब्दरूपं विलिख्य वाक्ये योजयत -

- a) द्वितीया विभक्तिः – वार्
- b) तृतीया विभक्तिः – युष्मद्
- c) प्रथमा विभक्तिः – नदी
- d) चतुर्थी विभक्तिः – गुरु
- e) षष्ठी विभक्तिः – मनस्

30. अधोदत्तेषु श्लोकेषु रेखाङ्कितानां समस्त पदानां विग्रहवाक्यं / समस्त पदं वा समास नाम्ना सह लिखत –

आहारनिद्राभयमैथुनं च सामान्यमेतत्पशुभिर्नराणाम् ।
ज्ञानं हि तेषामधिको विशेषो ज्ञानेन हीनाः पशुभिस्समानाः ॥
आयुः कामयमानेन धर्मार्थसुखसाधनम् ।
आयुर्वेदोपदेशेषु विधेयः परमादरः ॥

31. अधोदत्तेषु श्लोकेषु रेखाङ्कितानां सन्धिं छित्वा वा योजयित्वा सन्धिनाम लिखत –

मण्डलं सेविता सैषा हन्ति कुष्ठान्यशेषतः ।
योजयेत् सप्तरात्रेऽस्मात् स्त्रावणार्थं रसाञ्जनम् ॥

32. A) अधोदत्तस्य धातोः तव्यत तुमुन्, ल्यप्, क्तवतु, शतृ, प्रत्यय रूपाणि लिखत –
पठ्

B) वाच्य प्रयोगं परिवर्तयत

- a) तेन किं क्रियते
- b) पण्डितः अर्थं त्यजति
- c) औषधेन रोगपरिहारः भवति
- d) अहं अस्थिसंचयं करोमि
- e) मया संहिता पठ्यते
